

FAUNAZAKEN

Tips en trucs voor de bladjacht

Foto: Roland Peltzer

Het is begin augustus, een uur of zeven 's ochtends. Voorzichtig bers ik naar een heuveltje dat uitzicht biedt op een open bos van grove dennen, aan een zijde begrensd door een dekking van jonge Douglassparren. Als ik halverwege ben, speur ik het dennenvak af. Op zo'n 200 meter ontdek ik een roodbruine vlek: met de kop aan de grond speurt een oudere bok een wissel af. Behoedzaam sluip ik naar het heuveltopje, posteer me met mijn rug tegen een den, weet mij gedekt door wat jonge dennetjes en zie in de kijker dat de bok bijna het vak is uitgewisseld.

Op de eerste gedempte fieptoon die ik aan mijn lokinstrument ontlok, reageert de bok als door een wesp gestoken; een siddering gaat door zijn lijf en onmiddellijk komt hij met hoge sprongen mijn richting aangesnel. Op zo'n zestig meter blijft hij staan, zekert in mijn richting, doet nog een paar stappen, vertrouwt het niet, springt af, blijft na tien meter staan en toont zijn blad, waarna de kogel hem treft. Tien, vijftien sprongen en dan valt de bok in de ondergroei van bosbessen.

Nog geen vijf minuten duurde deze enerverende jacht. Succes is echter lang niet altijd verzekerd tijdens de bladjacht. Aan de hand van de ervaringen van lokjachtexpert Klaus Demmel laten we zien hoe je tijdens de bronst (oude) bokken op tableau kunt brengen. Vooral in velden met hoge gewassen (maïs) vormt deze periode vaak de laatste mogelijkheid om het bokkenafschot te vervullen.

Vorbereiding

De eigenlijke voorbereiding op de bladjacht begint volgens Demmel in maart-april, wanneer de bokken hun territoria markeren via veeg- en krab-

plaatsen. 'Vooral plekken die frequent gemarkeerd worden, bieden in de bladtijd goede vooruitzichten op succes. In het voorjaar moet daarom al gekeken worden naar gunstige aanzitplekken, waarbij niet alleen met goed zicht, maar natuurlijk ook met de heersende windrichting rekening wordt gehouden. Leg vroegtijdig een berspaadje aan. In het bos zijn vooral schaduwrijke plekken (onder een oud bomenbestand) met de nodige ondergroei veelbelovend. Vooral oudere bokken mijden lichte plekken. Het meest ideaal is als hoogzit of grondscherp op 80 tot 100 meter van de vermoedelijke daginstand van de bok wordt geplaatst. De reikwijdte van

gedempte fieptonen bedraagt bij gunstige weersomstandigheden al gauw 250 meter, luide zijn zelfs waarneembaar tot 600 meter.'

Om met beleid te kunnen jagen, dient de bladjager kennis te hebben van het gedrag en de geluiden van het reewild. Volgens Demmel ontstaan de meeste fouten tijdens de bladjacht niet zozeer door het fiepen van 'valse' tonen, maar eerder doordat de jager zich onvoldoende in het wild weet in te leven. 'Bedenk dat de bok zich in verschillende situaties kan bevinden: hij kan bij een geit staan, op zoek zijn naar een bronstig stuk, of zich moe en afgebranst hebben neergedaan. Daarom is het belangrijk tijdens

Tekst: Berend te Hennepe
Foto's: Bas Worm

FAUNAZAKEN

een bladsessie de verschillende reeksen fieptonen te produceren; iedere serie is bestemd voor een bepaalde situatie.'

Geduld

De jager die een bok met de fiep wil lokken, moet over het nodige geduld beschikken. Het heeft volgens Demmel geen zin zich van aanzitplek naar aanzitplek te haasten, omdat zeker het naderbij lokken van de oudere bok - het eigenlijke doel van de bladjacht - een geduldkwestie is. Minimaal drie kwartier dient men in ieder geval op een 'bladstand' door te brengen.

'De beste tijdstippen om te fiepen zijn het begin en het einde van de bronst.' Is het weer van invloed op het tijdstip van de bronst? Aangezien het tijdstip van de eisprong bij de reegeit wordt bepaald door de datum waarop het kalf is gezet (67 dagen nadien), speelt het weer geen rol. Demmel: 'Reeën kunnen niet op grond van het slechte weer besluiten de bronst nog even uit te stellen. Wel is het zo dat bij slecht weer de bronst zich minder zichtbaar afspeelt, de reeën gedragen zich onopvallender en zijn

minder geneigd tot bewegen.'

In de meeste Duitse revieren begint de bronst tussen 25 en 28 juli. Het is goed te beseffen dat in Nederland de zettijd van de kalveren wat eerder valt dan in het Duitse (middelgebergte) en daarmee het begin en verloop van de bronst. In ieder geval is de aanvang van de bronst een goede tijd om te fiepen, aangezien de bokken nog in goede conditie en relatief weinig geiten bronstig zijn. Uitgaande van bovengenoemde data last Demmel een pauze in rond de eerste augustus (pakweg vier dagen), omdat het merendeel van de vrouwelijke stukken in deze periode bronstig is. Vanaf de tweede, derde augustus neemt het aandeel bronstige stukken af, waardoor de kansen om een bok met de fiep te lokken weer toenemen. De bokken zullen hun territoria verlaten en op zoek gaan naar nog bronstige stukken, tenminste zolang er enigszins sprake is van een evenwichtige geslachtsverhouding. Na de 10e augustus neemt de bronst snel af. Dat hoeft de jager er echter niet van te weerhouden om het met de fiep te proberen. Bokken

springen, zo weet Demmel uit ervaring, nog tot de 20e, soms zelfs tot de 25e augustus.

Weersomstandigheden

Op welk tijdstip van de dag kan men het beste fiepen? Hierbij speelt het weer een bepalende rol, aldus Demmel. 'Is het bijvoorbeeld tijdens de bronstperiode langdurig warm, dan verschuiven de activiteiten van het reewild naar de nachtelijke periode, met een uitloper naar de vroege ochtend. Hetzelfde geldt voor de volle maanperiode.' Dat betekent dat de reewildjager in alle vroegte paraat moet zijn. Als er voldoende bukslicht is op de weiden en vlakten begint Demmel met fiepen. Hierna zoekt hij het bos op, om omstreeks 10.00 uur zijn ochtendsessie te beëindigen. Bij grote hitte wordt tot 16.00 uur een pauze in acht genomen, waarna het spel weer een aanvang neemt. Buiig weer met sterke wind is evenmin gunstig voor de bladjacht; het reewild voelt zich minder zeker en de fiepgeluiden die de jager voortbrengt, hebben een geringere draagwijdte. Bij normale zomertempera-

FAUNAZAKEN

turen, bedekte hemel, of regenachtig weer kan de hele dag gefiept worden. In het open veld moeten met name de vroege ochtend en late avond worden benut.

Hoe zit het met camouflage? Zeker wanneer de jager een bodemzit inneemt, dient hij zich goed te camoufleren, weet Demmel uit ervaring. Bewegingen lopen dan snel in de gaten en met name handen en gezicht moeten met handschoenen en gezichtsmasker bedekt zijn om te voorkomen dat je voortijdig door de bok wordt opgemerkt. Daarnaast kan een 'geurblokker' goede diensten bewijzen, omdat je niet altijd een gunstige plek ten opzichte van de wind kunt innemen.

Rust

Wanneer de aanzitplek is ingenomen, doe je de eerste 10 à 15 minuten niets, zodat de omgeving weer tot rust is gekomen. Vervolgens blaast Demmel op gedempte toon een serie van drie tot zeven fieptonen, voorzichtig omdat de kans bestaat dat er reewild in de buurt is. Zet de toon niet te hoog aan, waar schuwt Demmel, want dan boots je al snel het geluid van een kalf na, waardoor in het beste geval een geit zal reageren. De serie wordt na drie tot vijf minuten herhaald, een richtlijn hiervoor is er niet; monotonie in de intervalreeks moet in ieder geval worden vermeden. Vooral de oudere bok, die de nodige ervaring heeft opgedaan, vertrouwt de zaak dan al snel niet. Het geluid dat wordt geproduceerd, is het contactgeluid dat door reeën het hele jaar door wordt geuit. Met dit geluid wil Demmel een situatie creëren, waarbij de eventueel aanwezige plaatsbok attent wordt gemaakt op de aanwezigheid van een stuk reewild. Een dergelijk 'neutraal' contactgeluid laat Demmel alleen aan het begin van de bronst horen.

Pia-geluid

Heeft dit fiepgeluid geen effect - of als de hoogbronst is ingetreden - dan gaat Demmel over op de geitfiep, waarvan twee tot drie reeksen op gedempte geluidssterkte worden geproduceerd. Dit is het bekende 'pia-geluid' een langgerekte, 'vragende' toon, waarmee de geit akoestisch meedeelt dat ze bronstig is. Let op: een te hoog aangezette pia-toon heeft als effect dat smalreeën en jaarlingbokken zich melden, in de veronderstelling dat de geit - door wie ze eerder waren verstoten - hen roept. Een andere veelgemaakte fout is dat het pia-geluid te langgerekte klinkt: de klank moet abrupt eindigen. Doe je dit niet, dan is de kans groot dat een buizerd reageert of neerstrijkt in de boom waaronder je zit (dat overkwam mij eens). Als hierop nog niets gebeurt, slaat Demmel een wat loudere en agressievere toon aan, de zogenoemde 'Sprengfiep'. Deze 'pia'-tonen laat een geit horen als

ze door een bok gedreven wordt. Bedoeling is de plaatsbok de indruk te geven dat er in zijn territorium een rivaal actief is, die het op een van zijn dames gemunt heeft. Mocht zich dan nog geen bok tonen, dan heeft Demmel nog een laatste truc voorhanden, slechts één reeks van zeer energiek gebrachte fiepgeluiden. 'Deze hectische geluiden brengt een geit voort die op agressieve wijze wordt benaderd door een bok terwijl ze al beslagen is of daartoe nog niet bereid is. Dit moet de 'toorn', dan wel 'jaloezie' van de plaatsbok opwekken, die vervolgens aanspraak komt maken op zijn rechten. Met behulp van een tak waarmee langs een stam of over de bodem wordt geveegd, kan de indruk dat een rivaal zich in het territorium bevindt nog extra kracht worden bijgezet.' Na deze geluiden te hebben geproduceerd, is het volgens Demmel zaak om nog 20 minuten te blijven zitten om de eventuele komst van de plaatsbok af te wachten.

Een strobaal kan al voldoende dekking bieden tijdens het fiepen (foto: Klaus Demmel)

Bronnen:

- DVD: *Blattjagd mit Klaus Demmel*
- CD: *Blattjagd mit dem Rottumtaler Rehblatter*

Ook aanbevolen:

- Klaus Weisskirchen, *Faszination Lockjagd*
- CD: *Blatten-Eifersuchsblatten, Rufen und Reizen*